Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

Harjun koulun esiopetus

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

4. Pedagogiset painopisteet

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

Kiusaamisen ehkäiseminen ja myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen ovat läpileikkaava osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Turvallista ja yhteisöllistä esiopetusta rakennetaan ennakoivasti:

- *ryhmäyttämällä*
- *vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja*
- *aikuisten sensitiivisen läsnäololla*
- *yhteisillä toimintatavoilla*

Miten minulla menee -kyselyn *tekevät työntekijät haastatellen kaikkia esioppilaita esiopetuksessa (liite 4). Miten minulla menee -kyselyn vastaukset toimivat keskustelun herättäjänä sekä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa että huoltajien kanssa, mutta myös tausta-aineistona koulun kanssa työstettävään suunnitelmaan kiusaamisen ehkäisystä.*

Miten minulla menee -kyselyn koonti (yksi per yksikkö) palautetaan 16.10.2026 mennessä tämän linkin kautta *Esiopetuksen kiusaamiseen liittyvä yksikkökohtainen koonti – Täytä lomake*

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

- *Miten ryhmäytätte lapset?*
- *Miten varmistamme, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta?*

Alkuun paljon yhteistä tekemistä, leikkejä ja lauluja sekä yhteisiä kokemuksia, ne rakentavat ryhmän yhteishenkeä. Kerrataan lasten ja aikuisten nimiä sekä arjen tilanteissa että erilaisissa leikeissä. Erityisesti metsässä lasten on helppo tutustua toisiinsa, uudet kaverisuhteet ja leikkiryhmät syntyvät kuin itsestään sillä tekeminen vie mennessään. Alkuun enemmän aikuisen ideoimaa ja ohjaamaa toimintaa, että kaikki pääsevät osallistumaan.

Pienryhmässä jokainen tulee paremmin huomioiduksi ja kuulluksi. Niistä on pyritty tekemään mahdollisimman toimivat, esim. toisinaan kaverukset on hyvä laittaa eri ryhmiin. Mikäli on tiiviisti vain parhaan kaverin kanssa, jää tutustuminen uusiin kavereihin kokematta.

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

Kuvatkaa

- *miten yksikössänne käsitellään tunteita sekä toimet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.*
- *miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet.*

Hyödyntäkää koulun kanssa yhdessä tehtävää suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä 2026-2027 (löytyy Power Apps:sta) ja Tampereen kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmaa 2026-2028, joka sisältää esi- ja perusopetuksen yhteisen osion.

Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen | Opetushallitus (oph.fi)

Kohti turvallista koulua -materiaaleja (päivittyvät lukuvuoden aikana)

Tunnekasvatusmenetelmä tai -suunnitelma	**Toimet kiusaamisen jne. ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi**	**Miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet?**	**Koulun kanssa yhdessä sovittua, esim. toimintamalli**
Viikottain ns. tunne- ja kaveritaitopäivä. Materiaaleina Fanni- ja Molli -kirjat.	Pyritään luomaan alusta alkaen koko ryhmän ME -henki yhteisillä kokemuksilla ja tekemisellä. Kunnioitetaan kaverin ajatuksia, mielipiteitä ja ideoita. Vaikka tykätään eri asioista, ollaan kavereita. Myös perheillä voi olla erilaisia tapoja. Harjoitellaan erilaisuuden hyväksymistä. Yhdessä lasten kanssa mietitään ryhmän säännöt ja lapset allekirjoittavat ne. Säännöt laitetaan esille ja niihin palataan säännöllisesti ja tarpeen mukaan. Ristiriita- ja kiusaamistilanteisiin	Aikuiset sanoittavat lasten taitoja. Myöhemmin käytössä myös Vahvuus varis -materiaali.	

	puututaan heti. Selvittelyssä sanoitetaan, mitä tapahtui ja mitä kukin teki ja mitä sitten tapahtui. Hyvä on miettiä myös, mitä olisi voinut tehdä toisin. Kaveri voi olla eri mieltä tai hän voi käyttäytyä huonosti, se ei ole kiusaamista. Kiusaamistilanteiden selvittely vaatii enemmän aikaa. Taustalla voi olla monenlaisia syitä, eikä niitä kaikkia aina pystytä löytämään. Tärkeää on kuitenkin huomioida myös kiusaaja ja antaa hänelle tukea ja apua.		

4. Pedagogiset painopisteet

Lukuvuoden aikana esiopetuksessa painotetaan lapsen monilukutaidon, liikunnallisen elämäntavan ja luontosuhteen vahvistamista. Painopisteet kytkeytyvät esiopetuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin ja toteutuvat kaikessa arjen toiminnassa lasten osallisuutta ja vahvuuksia huomioiden.

Kirjatkaa tämän lukuvuoden konkreettisia toimia kolmessa painopisteessä.

Oppimisympäristöä kehitetään yhdessä lasten kanssa. Henkilöstö ymmärtää oppimisympäristön laajasti sisältäen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ulottuvuuden sekä digitaaliset ja ulkopedagogiset oppimisympäristöt.

Esiopetusryhmien välinen yhteistyö ja yhteisopettajuus on keskeisiä toimintamalleja esiopetuksessa. Hyödyntäkää liitteistä löytyviä Painopisteiden tukimateriaaleja (LIITE 1), Leikin havainnoinnin materiaaleja ja suunnitelmapohjaa (LIITE 9), Lukeva Tampere -ohjelman toimenpiteitä lukutaitotyössä (LIITE 2) sekä Yhteisöllisen opiskeluhuollon materiaaleja (LIITE 8) mm. tunnetyöskentelyssä.

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

Yhdenvertaisuuden vuoksi on tarpeen määritellä lukutaitotyöhön toimenpiteet, jotka minimissään toteutetaan kaikissa kaupungin esiopetuksen lapsiryhmissä.

Kirjatkaa konkreettinen suunnitelma, miten toteutatte alla olevia toimenpiteitä yksikössänne. Mikä on erityinen lukutaitotyön kehittämiskohteenne tänä lukuvuonna (valitkaa liiteestä 2.)?

1. *Panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen lasten kanssa, kuten selkeään puheeseen ja sitä tukeviin kuviin sekä asioiden ja ympäristöjen nimeämiseen.*
2. *Toteutetaan ääneen lukeminen tai vuorovaikutukselliset kielellä leikittelyt, kuten loruttelu, riimittely ja laulaminen osana arkea vähintään 10 minuuttia päivässä.*
3. *Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä ja -viikoilla järjestämällä vähintään yksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.*
4. *Jaetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista KUKA-vastaavien ja yhteisten keskustelujen kautta.*
5. *Hyödynnetään Lukeva varhaiskasvatus -kyselyä yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.*
6. *Valitaan ryhmään tai yksikköön vuosittainen oma lukutaidon kehittämisteema (liite 1) ja kirjataan se pedagogisiin suunnitelmiin. Kirjataan myös toimenpiteet teeman kehittämiseksi.*

Kuvatkaa, miten toteutatte monilukutaidon eri osa-alueita esiopetustoiminnassa.

Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. (Tampereen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2025)

***KieliPeda-työvälinettä** käytetään esiopetuksessa tukemaan kielitietoisen esiopetuksen toteuttamista. Työväline auttaa ja tukee tiimejä kielellisesti vastuullisen pedagogiikan toteuttamisessa. KieliPeda-työvälineestä hyötyvät kaikki esioppilaat lapsen kielitaustasta riippumatta.*

- *KieliPeda-työväline: kielitietoisen oppimisympäristön arviointi (henkilöstön toiminta, oppimisympäristö, lapsen osallisuus)*

* käytetään monipuolista kieltä, leikitellään sanoilla, lorutellaan

* erilaisten satujen ja kertomusten lisäksi luetaan myös runoja, päivittäinen lukuhetki n. 40min.

* synttärisankari saa tuoda kotoa kirjan luettavaksi

* osallistutaan erilaisiin luku- ja kirjatapahtumiin ja haasteisiin, esim. eskareiden uutisviikko, västäräkin lukuhaaste

* ekapelin säännöllinen pelaaminen, eskarimateriaalin digitehtävät

*lasten omat sadut

* pienryhmät käyvät vuorokuukausina kirjastossa lainaamassa kirjoja lasten käyttöön

* lukutaidon kehittämisteemaksi valitsimme: lukutaito arjen pedagogiikassa

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

1.8.2026 voimaan tullut perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetuksen edistämään liikunnallista elämäntapaa. Uudistuksessa liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty tavoitteeksi erityisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä.

1. Arvioikaa yksikkönne toimintakulttuuria liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Suositeltavaa on käyttää Liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arviointia.

2. Valitkaa arvioinnin perusteella 1-3 kehittämiskohdetta lukuvuodelle alla olevista osa-alueista:

- *Toiminnan organisointi*
- *Liikkumisen lisääminen*
- *Motoriset taidot ja toiminnallisuus*
- *Osallistuminen ja osallisuus*
- *Oppimisympäristöt*
- *Yhteistyö lasten liikkumisen edistämiseksi*

3. Kirjatkaa konkreettiset toimenpiteet, miten toteutatte kehittämiskohteita toiminnassanne.

Linkkejä toteutuksen tueksi:

- *Liikkumisen vuosikello | Tasku*
- *Liikkumisen materiaalipankki | Tasku*
- *Liikkuva varhaiskasvatus tukisivusto*

Istumista tauotetaan pienillä liikunnallisilla hetkillä.

Laululeikit tuovat liikettä myös pieneen tilaan.

Ulkoillaan joka päivä kelistä riippumatta, Retkeillään viikoittain lähiympäristössä. Epätasainen maasto metsässä vahvistaa tasapainoa ja ketteryyttä.

Koulun liikuntasali on käytössä kerran viikossa, siellä käydään pienryhmissä sekä koko ryhmän kanssa. Ohjattua liikuntaa myös koulun kentällä.

Osallistutaan Lupa liikkua -tunneille, sekä omassa salissa että Ikurin liikuntahallissa.

Lapset pääsevät pienryhmissä suunnittelemaan liikuntatuntia. Aikuisen suunnittelemaan tuntiin sisällytetään lasten toiveita ja ideoita.

Liikunnan nykytilan arviointi tehty 22.10.2026

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

Lukuvuoden 2026–2027 aikana paneudutaan ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen lapsen luontosuhteen vahvistamisen kautta.

Toimenpiteissä keskitytään seuraaviin ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen osa-alueisiin arvioinnin mukaisesti:

- *Oppiminen ympäristössä*
- *Oppiminen ympäristöstä*
- *Ympäristön puolesta toimiminen*

Mitä vahvuuksia olette yksikössä tunnistaneet?

Mitä osa-alueita yksikössä vahvistetaan lukuvuoden 2026–2027 aikana ja millä tavoin?

Säännölliset retket lähimetsään.

Käytetään lähiluontoa leikki- ja oppimisympäristönä.

Ohjataan lapsia kulkemaan luonnossa sitä vaalien ja arvostaen.

Tutustutaan kestävän elämäntavan alueisiin (mm. kierrätykseen, energian säästämiseen ja ruokahävikkiin) lapsilähtöisillä menetelmillä, esim. leikkien kautta.

Ohjataan lapsia huomaamaan vuoden aikojen vaihtelut ja muutokset luonnossa.

Annetaan lapsille mahdollisuus saada elämyksiä ja kokemuksia luonnosta sekä nauttia siitä.